

Siverth K. Heilmann

UPA 2024/89

Atassut

13. MAJ 2024

Aalisarnej pillugu EU-mut isumaqatigiissutip sivitsorneqannginnissaa aammalu EU-mi OCTA-mut ilaasortaajunnaarnermi pitsaaqutissat ajoqutissallu pillugit oqallisissiaq.

(Inatsisartuni ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq)

Siullermik apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaqartumut qujanaq, imatullu Atassummiit oqaaseqarfigissavarput.

Kalaallit Nunaat Danmarkilu naalagaaffeqatigiinnitsinnut atatillugu, EF kingornalu EU-mi ilaasortaanermut atatillugu, qujanaqisumik sanaartornernut annertuumik Nunatsinnullu iluaqutaqisumik aningaasaliinerpassuit pisarput.

Taassuma saniatigut, uagut 1995-imi inatsisartuni ilaasortanngornissarput sioqquterujussuarluguli politikkikkut EU aalisagartassinneqarnissaanik isumaqatigiissuteqartarput. EU-mut ilaasortanut pisassiissutit piffinnilu aalajangersimasuni aalisagartassiisoqartarpoq, tamakkeraluaraanni tamakkinngikkaluaraanniluunniit, Nunatsinnut aningaasarpasuit ikittuunngitsut tuttarput.

Namminerli isertuutissanngilara, Nunarput EF – EU-mut ataannassanersoq taasissutigineqarmat, nunatsinni sinerissap qanittuani avataasiornikkullu aalisarnikkut siuariartuinnalerfianni illersorlugit aninissamut taaseqataanikuugama. Pinngortitarli aqussinnaanngisatta imaani pisuussutitta allanngorartuartup kingunerisaanik, aamma nunaqavissut aalisariutitigut ineriartornerat unikaallattarpoq.

Atassummiit oqaasinnaaraarput, Nunarput inuussutissarsiutitta pingaarnersaanni aalisarnermi, avammut niuvernikkut aningaasarsiornikkullu suli pikkorinnerujussuusariaqaraluartugut. Nunarpummi naalagaaffinngornissaanut, aningaasarsiorfissat pilersinneqarsinnaasut pisariaqarteqisagut politikkikkut oqaluinnarata pilersinngikkutsigit iluatsinnavianngilagut. Aningaasaq nammineq qilammiit takkukkunnangilaq.

EU-miit aniniarnermut taasisitsinissamullu atatilugu, eqqaamalluarpara oqallinnerpassuarni innuttaasut siunissami, oqinnerusumik atugassaqalernissarput pillugu suaarutigineqartuartoq.

Nammineq inatsisartuni aalisarnermi ataatsimiititaliami ilaasortatuut, 1900-kut naajartorneranni Europami piffinni assigiinngitsuni, aalisagartagut Polen-imiuppat il il suliareqqitassanngorlugit nassiunneqaannartartut unitsinniarneri iluatsinnikuuvarput.

Tassami Nunatsinni suliffiit ataavannerusoq anguarput. Taamaakkaluartorli alloriaraluarluta, aalisakkat suulluunniit aalisartuniit aningaasarsiutinngornissaat, ajornanngippallu inereerlugit avammut tunisassiarinissaat ulloq manna tikillugu Atassummiit angorusuttuaannarparput.

Neriutigilluakkatsinnut ilaavoq, mittarfissuaqalernitta kingunerisaanik aalisakkanik nutaajutillugit allatigullu avammut niuernermi, aalisartut aalisagartaasa, nunattalu aningaasatigut massakkornit naleqarnerungaartumik alloriarumaartugut. Tamannami politikikkut oqallisaaginnarani alloriarnisamat Atassummiit peqataasimavugut.

Oqallisissiaqartumut eqqaasissutigeqqissavara, Atassutip avammut niuernermi qangarsuaaniilli oqariartuutigiuaruarmagu, kangimut Europamuinnaq pinnani, kimmulli aningaasarsiornitta siuarsarnissaanut periarfissagut annertusartariaqarigut. Tamannalumi qujanartumik ineriartorfiusoq ilisimavarput.

Aap Nunarput namminiilivikkiartornissamat aqut sivisooq atoreerlugit alloriarnikuuvugut, sulili Qallunaat Nunaanniit oqartussaaffiit 30-vit sinneqalaartut tigunngilagut. Akisussaaffiillu tamaasa tigussagutsigit naleqqussarnissarput, inuttaqartinneqarnissaat minnerunngitsumillu aningaasassaqartinnissaanut qulakkeersimanissaannut pisussaaffeqartussaavugut.

Qallunaat Nunaanni politikkerinit oqaatigineqartartoq tusartaannarparput, Nunarput piomaguni Naalagaaffinngorusukkuni periarfissaqareersoq, Naalakkersuinikkulli illuatungeriinniit ersarilluinnartumik manna tikillugu aaqqitassat paaseqatigiissinnaanerillu utikulunneqartuarput.

Atassummiit ataqqiuaannarparput, politikikkut amerlanerussuteqartut aalajangertarnerat. Unali aamma oqallisissiaq isummersuutillu nutaajunngikkaluartut tikilluaqqoqaarput. Ileqquliunneqarsimasunut sungiusimasat, politikikkut naleqqussarfigineqarnissaannut periarfissaqartuaannarpoq.

Oqallisissiat aalajangiiffigineqarneq ajornata, inatsisartut oqallinnerini iluatinnarluartut Naalakkersuisut suleriaqqinnissaannut siunnerfilersinnaavugut, tamannalumi atorluarumaneqarpat Atassummiit pisarnitsitut peqataassaagut.

Oqallisissiamut soqutiginarumut Atassummiit taamatut naalisaalluta oqaaseqarfigaarput, oqallisissiaqartumullu qujanarujussuaq.